

Maatregelentabel (bijlage bij rapport Klimaatadaptatie met Natuur)

Kleuren	
	Maatregelen groen/blauwe infrastructuur (flora en water)
	Maatregelen landbouw
	Maatregelen grijze infrastructuur (wegen, riolering, elektriciteit, etc.)
	Maatregelen rode infrastructuur (bebouwing)

Nr.	Klimaatadaptieve maatregelen voor dorpen en steden	Waar in het stroomgebied (Stedelijk, Peri-urbaan, Ruraal)	Impact op	Overige impact	Ingeschatte potentiële impact	Geschikt voor Zand /Veen/Klei/ ...	Links naar informatie en voorbeelden
Watersysteem							
1	Instellen dynamisch peilbeheer	Peri-urbaan & Ruraal	D, W, O	Bi, K, R&G	hoog	alle bodems in laag NL	www.stowa.nl
2	Natuurlijke waterbergingen in laaggelegen gebieden nabij steden	Peri-urbaan	D, W, O, H	Bi, K, B, C, R&G	hoog	Veen, klei	www.klimaatbuffers.nl
3	Waterberging op percelen agrariërs (boerenbuffers)	Peri-urbaan & Ruraal	D, W, O	Bi, K	midden	alle bodems	www.bij12.nl
4	Stedelijke waterbuffers	Stedelijk	D, W, H	(Bi), K, R&G	midden	alle bodems	klimaatadaptatienederland.nl
5	Water vasthouden in natuurlijke sponsgebieden door verwijderen artificiële afvoerende watergangen en drainage	Ruraal (bovenstrooms in stroomgebied)	D, O	Bi, K, R&G, C, S	hoog	zandgronden	www.ark.eu
6	Ruimte voor beken & rivier: 1. Verondiepen beeksystemen, 2. Procesherstel meandering, 3. Laten liggen stammen en takken, 4. Natuurlijke overstromingsgebieden	Peri-urbaan & Ruraal	D, O	Bi, K, R&G, C, S	hoog	alle bodems	www.youtube.com
7	Aanleg zwemplassen en waterspeeltuinen	Stedelijk & peri-urbaan	H, W	(Bi), K, R&G	hoog	alle bodems	archieff.wos.nl
Bodemsysteem							
8	Verbeteren bodemleven en verhogen organische stofgehalte in bodems door natuurinclusief / regeneratief boeren	Peri-urbaan & Ruraal	W, D, O	Bi, K, V, C, S	hoog	alle bodems	www.stowa.nl
9	Vermindering druk van zware landbouwmachines op de bodems	Peri-urbaan & Ruraal	W, D, O	Bi, K, V, C, S	hoog	alle bodems	www.bodemplus.nl

Nr.	Klimaatadaptieve maatregelen voor dorpen en steden	Waar in het stroomgebied (Stedelijk, Peri-Urbaan, Ruraal)	Impact op	Overige impact	Ingeschatte potentiële impact	Geschikt voor Zand /Veen/Klei/....	Links naar informatie en voorbeelden
10	Verbeteren waterdoorlaatbaarheid stedelijk/peri-urbaan gebied (bijv tegels eruit, groen erin; gebruik waterdoorlatende verharding)	Stedelijk & peri-urbaan	W, D	Bi, K, R&G	hoog	alle bodems	www.rainproof.nl
Landgebruik (wijze van functie-uitvoering)							
11	Groen-blauwe structuur in stedelijke en peri-urbane gebieden (bijv. bloemrijke bermen en ecologisch bermbeheer, herstel houtwallen, heggen, e.d., natuurvriendelijke oevers)	Stedelijk & peri-urbaan	W, H	Bi, K, R&G	hoog	alle bodems	www.scienceguide.nl
12	Functies / gewaskeuze in evenwicht brengen met bodem- en watersysteem*	Peri-urbaan & Ruraal	W, D, O	Bi, K, V, Bo, C, S	hoog	alle bodems	www.stowa.nl
13	Transitie naar natuurinclusieve en regeneratieve landbouw bevorderen	Peri-urbaan & Ruraal	W, D, O	Bi, K, V, Bo, C, S	hoog	alle bodems	www.wur.nl
14	Hydrologische dynamiek in natuurgebieden vergroten en het stimuleren van natuurlijke processen	Peri-urbaan & Ruraal	W, D, (H)	Bi, K, R&G, Bo, C, S	hoog	alle bodems	www.pbl.nl
15	Klimaatadaptieve en natuurinclusieve woningen, bedrijventerreinen, inrichting openbare ruimte **)	Stedelijk & peri-urbaan	W, D, H, O	Bi, K, Bo, V, R&G, C, Ov	hoog	alle bodems	klimaatadaptatienederland.nl
*) Voorbeelden zijn géén gewassen die veel water nodig hebben telen op plekken die gevoelig zijn voor droogte, verandering van functies of natte teelten in veenbodems en hoge zandgronden en niet bouwen op plekken met een groot risico op overstroming.							
**) Voor maatregelen gericht op klimaatadaptief bouwen, wordt verwezen naar o.a. het programma van eisen bij het convenant Klimaatadaptief Bouwen van provincie Zuid-Holland (denk aan groene daken en gevels, regenwater afkoppelen van riolering, wadi's, infiltratiekratten, lichtgekleurde gevels, etc.).							

© Bureau Stroming / GreenSteps Duurzame Innovatie, januari 2022

Naast een copyright is er sprake van een right to copy. Door kennis te delen, leren we van elkaar en kunnen we de transitie naar een duurzame samenleving versnellen. Het gebruik van tekstdelen, afbeeldingen en tools zoals de maatregelentabel is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld.

Verklaring codes kolom 3 ondergaande tabel	Afkorting
Klimaatadaptieve maatregelen, ten gunsten van dorpen en stedelijke gebieden, met impact op:	
- Wateroverlast (door langdurige of hoge intensiteit neerslag)	W
- Droogte / verdroging	D
- Hittestress	H
- Overstromingen	O

Overige impact van maatregelen :	
- Verbeteren waterkwaliteit	K
- Versterken biodiversiteit	Bi
- Beperken bodemdaling	Bo
- Verbeteren bodemvruchtbaarheid	V
- Recreatie & gezondheid (bewegen, ontmoeten, stress, ...)	R&G
- CO2-opslag	C
- Stikstofreductie	S
- Overig (voedsel, bouw materiaal,	Ov